

LAKIALOITE 31/2008 vp

Laki työntekijän eläkelain 82 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään, että työntekijän eläkelaisissa määriteltyä elinaikakerrointa ei sovelleta silloin, kun työkyvyttömyyseläke muutetaan vanhuuseläkkeeksi.

PERUSTELUT

Uudistettaessa työeläkelainsäädäntöä vuonna 2003 säädetyllä ja vuoden 2005 alussa voimaan tulleella lailla (634/2003) otettiin käyttöön ns. elinaikakerroin, jolla uusia eläkkeitä tarkistetaan vuodesta 2010 lähtien. Elinaikakerroimen tarkoituksena on hillitä eläkemenojen kasvua väestön odotettavissa olevan eliniän noustessa ja vanhusväestön osuuden suureutuessa. Elinaikakerroimen soveltamisesta määrätään työntekijän eläkelain 82 §:ssä ja sen laskemisesta saman lain 83 §:ssä. Eräissä tapauksissa elinaikakerrointa sovelletaan myös leskeneläkkeisiin.

Elinaikakerroin määrätään siten, että sillä muunnetun eläkkeen pääoma-arvo on kulloistenkkin viiden viimeisen vuoden käytettävissä olevien Tilastokeskuksen kuolevuustilastojen perusteella laskettuna sama kuin muuntamattoman eläkkeen pääoma-arvo vuonna 2009 laskettuna vuosien 2003—2007 kuolevuustilastojen perusteella. Pääoma-arvoa laskettaessa käytetään kahden prosentin korkokantaa.

Puuttumatta muuten elinaikakerroimeen liittyvään ongelmakenttään pidämme erityisen pul-

mallisena sitä, että elinaikakerrointa sovelletaan myös työkyvyttömyyseläkkeisiin. Työntekijän eläkelain (395/2006) 13 §:n 4 momentin mukaan työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 63 vuotta. Lain 82 §:n 2 momentissa todetaan: "Kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iässä, eläke tarkistetaan työntekijän 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistetulla elinaikakerroimella."

Näin tullaan alentamaan jo maksussa olevia eläkkeitä. Jos väestön odotettavissa oleva elinikä edelleen kasvaa, kuten yleensä ennustetaan, tämä alennus suurenee vuosi vuodelta. Joidenkkin ennusteiden mukaan elinaikakerroimen vaikutus on useita prosenttiyksikköjä lähivuosikymmeninä. Hallituksen esityksessä HE 242/2002 vp esitettiin arvio, että elinaikakerroimen vaikutus eläkkeisiin on vuonna 2020 noin 5 prosenttia ja vuonna 2050 noin 12 prosenttia.

Jos elinaikakerrointa ryhdytään soveltamaan, joka vuosi vuodesta 2010 lähtien uusi ikäluokka

työkyvyttömyyseläkkeen saajia joutuu kokemaan eläkeleikkauksen. Vuonna 2010 tämä koskee vuonna 1947 syntyneitä, seuraavaksi vuonna 1948 syntyneitä jne. Eläkeleikkaus todennäköisesti kasvaa vuosi vuodelta.

Elinaikakerrointa on puolustettu vetoamalla siihen, että työntekijöillä on mahdollisuus kompensoida sen vaikutus työskentelemällä pidempään ja kartuttamalla siten lisää eläkettä. Tätä mahdollisuutta ei ole kuitenkaan työkyvyttömyyseläkkeen saajilla eikä varsinkaan niillä, jotka jo ovat työkyvyttömyyseläkkeellä. Sitä paitsi työkyvyttömyyseläkkeellä olevien elämää varjostavat erilaiset sairaudet tai vammat, joiden

vuoksi he ovat joutuneet eläkkeelle ja joiden vuoksi heidän odotettavissa oleva elinaikansa on lyhyempi kuin muulla väestöllä. Siten elinaikakerroimen soveltaminen työkyvyttömyyseläkkeen saajiin tuntuu erityisen epäoikeudenmukaiselta.

Esitämme, että lakia muutetaan siten, ettei elinaikakerrointa sovelleta työkyvyttömyyseläkkeiden muuttuessa vanhuuseläkkeiksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työntekijän eläkelain 82 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä toukokuuta 2006 annetun työntekijän eläkelain (395/2006) 82 §:n 2 momentti seuraavasti:

82 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Elinaikakerrointa ei sovelleta silloin, kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi tämän lain 13 §:n 4 momentin mukaisesti.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 2008

Esko-Juhani Tennilä /vas
Erkki Virtanen /vas
Paavo Arhinmäki /vas
Pentti Tiusanen /vas
Annika Lapintie /vas

Claes Andersson /vas
Unto Valpas /vas
Matti Kangas /vas
Matti Kauppila /vas
Mikko Kuoppa /vas

LA 31/2008 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas ym.

Martti Korhonen /vas
Veijo Puhjo /vas
Markus Mustajärvi /vas

Jyrki Yrttiaho /vas
Minna Sirnö /vas
Jaakko Laakso /vas